

РЕШЕНИЕ

№ 23

гр. София, 07.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети ноември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Хрипсима К. Мъгърдиян

Членове: Мариана Георгиева
Божидар Ив. Стаевски

при участието на секретаря Ели Й. Гилова
като разгледа докладваното от Хрипсима К. Мъгърдиян Въззивно гражданско дело № 20211100508401 по описа за 2021 година

Производство по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение от 26.04.2021 год., постановено по гр.дело №47067/2020 год. по описа на СРС, ГО, 25 с-в, са отхвърлени предявените по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК от ЗК „Л.И.“ АД срещу С.О. искове с правно основание чл. 410, ал. 1 КЗ вр. с чл. 49 вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД вр. с чл. 31 ЗП и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за признаване за установено, че ответникът дължи на ищеца сумата от 196.10 лв., представляваща заплатено застрахователно обезщетение на собственика на лек автомобил „БМВ 5 ЕР РЕИХЕ“ с рег. №*****, увреден от пътно-транспортно произшествие от 03.04.2016 год., в резултат на попадане в дупка на пътното платно на ул. „Хъшове“ в гр.София, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 26.06.2020 год. до окончателното ѝ изплащане и сумата от 59.60 лв., представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода от 25.06.2017 год. до 22.06.2020 год., за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК по ч.гр.дело №27390/2020 год. по описа на СРС, ГО, 25 с-в и ищецът е осъден да заплати на ответника на основание чл. 78, ал. 8 ГПК сумата от 150 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Срещу решението е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК въззивна жалба от ищеца ЗК „Л.И.“ АД. Жалбоподателят поддържа, че неправилно СРС бил приел, че е не налице валидно застрахователно правоотношение със собственика на увредения автомобил, поради неспазването на предвидената в закона форма – липсата на подписана от страните полица. Съгласно чл. 187 КЗ /отм./ застрахователният договор влизал в сила след

плащане на първата вноска при разсрочено плащане на премията. В случая премията била платена изцяло – видно от представената по делото сметка. Въз основа на съвкупната преценка на писмените доказателства по делото – уведомление за настъпило застрахователно събитие, талон за оглед на автомобил, фактура за ремонт на процесния автомобил, издадена на името на собственика, заведената щета и изплатеното застрахователно обезщетение, било установено съществуването на валидно правоотношение по договор за застраховка „Каско“. Въпреки неподписаната полица в отношенията между застрахователя и застрахования, следвало да намери приложение нормата на чл. 293, ал. 3 ТЗ. Саниращото действие се разпростирало и спрямо третите лица, в частност застрахователя по застраховка „гражданска отговорност“. По делото не бил представен подписан екземпляр от полицата, тъй като същата била унищожена с акт за унищожаване на неценни документи с изтекъл срок на съхранение. Ето защо моли обжалваното решение да бъде отменено, а искове – уважени. Претендира и присъждането на направените разноски по делото.

Ответникът по жалбата С.О. счита, че решението на СРС следва да бъде потвърдено. Поддържа, че съгласно чл. 344, ал. 1 КЗ, застрахователният договор се сключвал в писмена форма като застрахователна полица или друг писмен акт. КЗ предвиждал императивно както формата, така и съдържанието на застрахователния договор – чл. 345, ал. 1, т. 1 -11 КЗ. Липсата на посочените в закона реквизити – подписи на застрахователя и застрахования, било равнозначено на липсата на волеизявление, респ. липсата на сключен договор и съответно липсата на регресно вземане. В съдебния процес застрахователното правоотношение следвало да бъде доказано само чрез съответната застрахователна полица /писмен застрахователен договор/, като писмената форма била такава за действителност. Освен това по делото били представени Общите условия на ищеца, но липсвали доказателства, че те са приети от застрахования. Следвало да се има предвид, че за удостоверяване на плащането на вноските/премията по договора трябвало да бъде издадена сметка /квитанция/. Във връзка с съхранението на застрахователния договор следвало да бъде съобразени чл. 38, ал. 1 и 2 ДОПК. А дори и да се приемело, че застрахователната полица подлежи на унищожаване, а не на предаване в Националния архивен фонд, то предвиденият 5-годишен срок за съхранение не бил изтекъл. Претендира и присъждането на юрисконсултско възнаграждение.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, намира за установено следното:

Предявени са за разглеждане обективно кумулативно съединени иски с правно основание чл. 213, ал. 1 КЗ /отм./ вр. с § 22 от ПЗР на КЗ /в сила от 01.01.2016 год./ вр. с чл. 49 вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо, но е неправилно.

Погрешната правна квалификация на главния иск, дадена от СРС /чл. 410, ал. 1 КЗ/, не води до недопустимост на решението, тъй като основанието на един иск не е правната му квалификация, а фактите на които се основава и които в случая правилно са били прецени и обсъдени от първоинстанционния съд /т.е., в случая не е било допуснато нарушение на диспозитивното начало в процеса/. Отделно от това следва да се посочи, че определянето на действителното правно основание е дейност на съда по приложението на закона.

Ангажирането на отговорността по чл. 213, ал. 1, изр. 1 КЗ /отм./ е обусловено от установяването на следните кумулативни предпоставки: 1/ наличието на валиден договор за имуществено застраховане между увреденото лице и застрахователното дружество /ищец/; 2/ заплащане на застрахователното обезщетение от страна на дружеството-ищец, както и на разноски за неговото определяне; 3/ предпоставките по чл. 49 ЗЗД – вреди; тези вреди да са причинени от лице, на което отговорният по чл. 49 ЗЗД е възложил работа; вредите да са причинени вследствие противоправно деяние при или по повод на възложената работа; причинителят да е действал виновно. Вината се предполага съгласно чл. 45, ал. 2 ЗЗД.

Въз основа на съвкупната преценка на събраните писмени доказателства, гласните доказателства чрез разпита на свидетеля К.С.С., които следва да бъдат ценени като ясни, последователни, убедителни и неопровергани от останалия доказателствен материал по делото и заключението на вещото лице по допусната и изслушана в първоинстанционното производство съдебна-автотехническа експертиза, което при преценката му по реда на чл. 202 ГПК подлежи на кредитиране, се установява, че на 03.04.2016 год., при движение по ул.“Хъшове“ в гр.София, в посока от ул.“Алеко Туранджа“ към бул.“Възкресение“, лек автомобил „БМВ 5 ЕР РЕИХЕ“ с рег.№*****, собственост на Й.В.П. и управляван от водача К. С., е попаднал в препятствие на пътното платно – дупка, което не е било съответно обозначено и обезопасено, което обективно и неизбежно е довело до увреждането му като движима вещ – деформирани предна гума с джанта. На 13.05.2016 год. ищецът е изплатил на Й.В.П. застрахователно обезщетение в размер на 186.10 лв.

Основният спорен между страните въпроси по същество във въззивното производство е свързан със съществуването на валидно застрахователно правоотношение.

В производството по чл. 213, ал. 1 КЗ /отм./ ответникът е трето лице по отношение на застрахователното правоотношение и той би могъл да противопостави на застрахователя всички свои възражения, които има срещу застрахования. Той разполага с възможността да направи възражения, които се основават на застрахователното отношение, в т.ч. и за липсата на валиден застрахователен договор, или за отсъствие на една от предпоставките, посочени в чл. 213, ал. 1 КЗ /отм./ – виж например Решение № 64 от 15.06.2010 год. на ВКС по т. д. № 667/2009 год., I т. о., ТК.

Настоящият съдебен състав приема за установено, че на 12.05.2015 год. между ищеца ЗК „Л.И.“ АД и Й.В.П. е бил сключен договор за имуществено застраховане „Каско на МПС“,

който има за обект лек автомобил „БМВ 5 ЕР РЕИХЕ“ с рег.№***** и със срок на застрахователно покритие от 00.00 ч. на 12.05.2015 год. до 24.00 ч. на 11.05.2016 год. Несъмнено е също така, че горепосоченият застрахователен договор е включвал и обезщетяване при настъпването на щети, причинени от пътнотранспортно произшествие /видно от Общите условия на ЗК „Л.И.“ АД за застраховане на сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства – които са представени по делото и са действали към момента на сключване на застрахователния договор и представляват неразделна част от него – виж чл. 186, ал. 1, изр. 2 КЗ /отм./.

Действително в разглеждания случай представената по делото застрахователна полица не е подписана от страните /респ. техни представители/, а същевременно за застрахователния договор е предвидена писмена форма за действителност съгласно чл. 184, ал. 1, изр. 1 КЗ /отм./. От друга страна разпоредбата на чл. 293, ал. 3 ТЗ установява забраната за позоваване на нищожността на договора по отношение на страната, която с поведението си е демонстрирала зачитане на действието на изявленията по сделката. Поведение, от което може да се заключи, че липсва оспорване, е приемането на изпълнението на насрещната страна по договора, какъвто е именно разглеждания случай. И това е така, доколкото от всички събрани доказателства по делото е видно, че Й.В.П. е заплатила на ищеца уговорената застрахователна премия /видно от приетите като доказателства по делото сметки/, а след настъпване на процесното ПТП – в срока на действие на договора за имуществено застраховане, във връзка с подаденото уведомление за щета ищецът е извършил действия по образуването на щета, определянето на застрахователно обезщетение и престирането на такова на Й.В.П. в размер на 186.10 лв. Следователно ищецът, а още по-малко трето за договора лице, каквото е ответникът, не разполага с възражение за нищожност на договора.

В тази връзка следва да бъдат съобразени и задължителните за съдилищата разяснения, дадени с т. 2А от Тълкувателно решение № 1 от 07.03.2019 год. на ВКС по тълк.дело № 1/2018 год., ОСТК, според които липса на съгласие по смисъла на чл. 26, ал. 2, пр. 2 ЗЗД, като основание за нищожност на застрахователния договор „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, не е налице в хипотезата на неположен подпис от някоя от страните, поради което и правните последици на тази вид недействителност няма да настъпят. Наистина формалното отсъствие на подпис в застрахователната полица, като несъобразено с императивното изискване за форма на застрахователния договор за застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, установено с чл. 344, ал. 1 КТ /респ. чл. 184, ал. 1 КЗ – отм./, може да обективира и липсата на съгласие за неговото сключване, но характерът на този договор на абсолютна търговска сделка и разпоредбата на чл. 343, ал. 2 КЗ /респ. чл. 183, ал. 2 КЗ – отм./, дават основание да се приеме, че в сочената хипотеза ще е приложимо правилото на чл. 293, ал. 4 ТЗ. Макар да се отнасят до действителността на застрахователния договор за застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, при липсата на положен подпис от някоя от страните, посочените разяснения на ВКС следва да намерят приложение и в настоящия случай, доколкото договорът за имуществено застраховане

/“Каско“/ по правната си същност представлява абсолютна търговска сделка, към която приложение намира посочената разпоредба от ТЗ.

Не се спори между страните, че пътят, на който е реализираното произшествието, е общински по смисъла на чл. 3, ал. 3 от Закона за пътищата /ЗП/ във вр. с чл. 8, ал. 3 от закона, поради което и с оглед разпоредбите на чл. 19, ал. 1, т. 2 и чл. 31 ЗП, следва да се приеме, че задължен да осъществява дейностите по поддържането и ремонта му е именно ответникът С.О.. Същата като юридическо лице осъществява дейностите по чл. 31 ЗП чрез своите служители или други лица, на които е възложила изпълнението. В конкретния случай именно бездействието на последните по изграждането, ремонта и поддържането на процесния път е довело и до неизпълнение на задължението по чл. 31 ЗП, поради което ответникът носи отговорност за причинените при процесното ПТП вреди, свързани с неизпълнение на задълженията на неговите служители или други изпълнители.

Произходът на установената дупка на пътната настилка е ирелевантен за ангажиране на деликтната отговорност, тъй като ЗП предвижда общо и абстрактно задължение на ответника да поддържа републиканските пътища, без значение под въздействието на какви фактори е настъпила частичната им негодност за осигуряване на безопасен пътен трафик.

В контекста на изложеното въззивният съд счита, че увреденият – собственикът на застрахованото МПС – Й.П., има срещу ответника вземане по чл. 49 вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД. Застрахователят е встъпил в правата на увредения по силата на факта, че е заплатил обезщетение за причинените с деликта вреди и за него е възникнало регресно право срещу деликвента.

По отношение на размера на дължимото застрахователно обезщетение следва да се отбележи, че законът се интересува от стойността на вредите по средната им пазарна стойност към момента на настъпването им – чл. 208, ал. 3 КЗ /отм./, а това обстоятелство е доказано с цененото от съда заключение по съдебната автотехническа експертиза. Щом вещото лице сочи, че детайлите на лек автомобил „БМВ 5 ЕР РЕИХЕ“ са увредени и се нуждаят от подмяна, то заплащането на стойността им е дължимо. Обезщетението трябва да съответства на това, което увреденият следва да разходва, за да възстанови предхождащото увреждането състояние. Следователно меродавни са средните пазарни цени, по които това възстановяване може да се извърши, включително цените на нуждаещите се от подмяна части. От заключението по съдебната автотехническа експертиза се установява, че стойността на ремонта на увредения автомобил по средни пазарни цени – с нови части, без отчитане на овехтяване, възлиза на 311.29 лв. /която сума е в по-висок размер от заплатената от ищеца/, а обичайният разход за ликвидация на щета като процесната е 15 лв. /която сума е в по-висок размер от претендираната от ищеца – 10 лв./ – виж чл. 213, ал. 1, изр. 2 КЗ /отм./. Следователно релевираната главна претенция за сумата от 196.10 лв. се явява изцяло основателна, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК до окончателното изплащане – виж чл. 422, ал. 1 ГПК.

Настоящият съдебен състав приема, че регресното право на суброгиралия се

застраховател произтича не от договора за застраховка, а от закона. Правилото на чл. 86 ЗЗД се прилага без да се провежда разграничение между юридическите факти, които пораждат неизпълнение на парично задължение. Предвид търсената в настоящото производство главница, ответникът следва да се счита за изпаднал в забава и съответно дължи обезщетение за забавено плащане от деня на поканата за плащане на претендираното обезщетение, а не от датата на увреждането. И това е така, тъй като към момента на възникване на спорните правоотношения законът не предвижда определен срок за изплащане на обезщетението, което се претендира на основание чл. 213, ал. 1, изр. 1 КЗ /отм./. Следователно в разглеждания случай намира приложение нормата на чл. 84, ал. 2 ЗЗД, според която длъжникът изпада в забава след като бъде поканен от кредитора /в този смисъл решение №89 от 30.06.2010 год. на ВКС по т.дело №985/2009 год., I т. о., ТК/.

По делото е представена такава покана, която е доказано, че е била връчена на ответника на 25.04.2017 год. /видно от товарителница на л. 19 от първоинстанционното дело/. Ищецът претендира обезщетение за забава за периода от 25.06.2017 год. до 22.06.2020 год. Следователно акцесорната претенция се явява установена в своето основание за посочения период, а тъй като липсват данни за нейния размер, СГС го определя по реда на чл. 162 ГПК /с помощта на компютърна програма/ на 59.60 лв., в който и претенцията по чл. 86, ал. 1 ЗЗД подлежи на уважаване.

Изводите на въззивния съд не съвпадат с тези на СРС. Ето защо обжалваното решение следва да бъде отменено, а предявените иски – уважени.

По отношение на разноските:

При този изход на спора и на основание чл. 78, ал. 1 и 8 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на жалбоподателя /ищеца/ направените разноски в първоинстанционното производство за държавна такса в размер на 25 лв., за възнаграждение за вещо лице в размер на 250 лв., за депозит за призоваване на свидетел в размер на 40 лв. и сумата от 100 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение, направените разноски във въззивното производство за държавна такса в размер на 25 лв. и сумата от 100 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение, както и направените разноски в заповедното производство за държавна такса в размер на 25 лв. и юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 лв.

На основание чл. 280, ал. 3 ГПК настоящето решение не подлежи на касационно обжалване.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решението от 26.04.2021 год., постановено по гр.дело №47067/2020 год. по описа на СРС, ГО, 25 с-в, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявените по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК от ЗК

„Л.И.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр.София, бул.“****”, срещу С.О., с адрес: гр.София, ул.***** искове с правно основание чл. 213, ал. 1 КЗ /отг./ вр. с § 22 от ПЗР на КЗ /в сила от 01.01.2016 год./ вр. с чл. 49 вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД, че ответникът дължи на ищеца сумата от **196.10 лв.**, от която 186.10 лв. – заплатено застрахователно обезщетение на собственика на лек автомобил „БМВ 5 ЕР РЕИХЕ“ с рег.№*****, увреден от пътнотранспортно произшествие от 03.04.2016 год., настъпило в резултат на попадане в дупка на пътното платно на ул.“Хъшове“ в гр.София и 10 лв. – ликвидационни разноси, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 26.06.2020 год. до окончателното ѝ изплащане и сумата от **59.60 лв.** – обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода от 25.06.2017 год. до 22.06.2020 год., за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК по ч.гр.дело №27390/2020 год. по описа на СРС, ГО, 25 с-в.

ОСЪЖДА С.О., с адрес: гр.София, ул.“*****”, да заплати на З.К. „Л.И.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр.София, бул.“****”, на основание чл. 78, ал. 1 и 8 ГПК направените разноси в първоинстанционното производство за държавна такса в размер на 25 лв., за възнаграждение за вещо лице в размер на 250 лв., за депозит за призоваване на свидетел в размер на 40 лв. и сумата от 100 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение, направените разноси във въззивното производство за държавна такса в размер на 25 лв. и сумата от 100 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение, както и направените разноси в заповедното производство по ч.гр.дело №27390/2020 год. по описа на СРС, ГО, 25 с-в, за държавна такса в размер на 25 лв. и юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 лв.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____